

“برخی از سؤالات مالیاتی مطرح در خصوص ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم”

۱) مضمون دستورالعمل ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم چه کسانی هستند؟

پاسخ- کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بند (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم

۲) دفتر اسناد رسمی برای اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم مکلف به ارسال چه اطلاعاتی هستند؟

پاسخ- دفتر اسناد رسمی که مشمول بند ب ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم می باشند، باید مبلغ دریافتی بابت ثبت قراردادها، معاملات، اسناد و... را که تحت هر عنوان از جمله “کارمزد و حق التحریر” از مشتریان برای انجام امور مربوطه دریافت می نمایند در فهرست فروش و کلیه هزینه ها بابت خریدهای انجام پذیرفته را در فهرست خرید ثبت و ارسال نمایند. لازم به توضیح است ارسال مبلغ قرارداد بین متعاملین، متصالحین و... به هیچ عنوان ضروری نیست و ارتباطی با تکالیف دفتر اسناد رسمی ندارد.

۳) در صورتی که اطلاعات ارسالی دارای ایراد و اشتباه باشد، اصلاح اطلاعات چگونه انجام می پذیرد؟

پاسخ- اشخاصی که از طریق Online، Offline و یا لوح فشرده (CD) اطلاعات معاملات فصلی را ارسال می نمایند برای اصلاح اطلاعات می باید شرح اصلاحات را با ذکر جزئیات به انضمام رسید نهائی ارسال اطلاعات را طی یک نامه به اداره کل امور مالیاتی مربوطه اعلام نمایند. ادارات کل امور مالیاتی، دسترسی لازم جهت اصلاح اطلاعات مذکور را دارند.

۴) چنانچه کالایی مشمول ارزش افزوده نباشد و یا مبلغی بعنوان ارزش افزوده دریافت یا پرداخت نشده باشد در قسمت مالیات و عوارض ارزش افزوده آیا باید رقم وارد نمود؟

پاسخ- در صورتیکه مشمول مالیات بر ارزش افزوده نباشد و یا مبلغی بابت آن پرداخت یا دریافت نشده باشد، در اینگونه موارد در قسمت مالیات و عوارض، صفر درج شود.

۵) در خصوص اشخاصی که فاقد شماره اقتصادی می باشند چگونه باید عمل نمود؟

پاسخ- اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع دستورالعمل یاد شده مکلفند تا زمانی که برای آن‌ها شماره اقتصادی صادر نشده است، از شماره ملی برای اشخاص حقیقی و از شناسه ملی برای اشخاص حقوقی به جای شماره اقتصادی استفاده نمایند. لذا در صورتی که اشخاص مزبور تا صدور شماره اقتصادی از شناسه ملی یا کد ملی در معاملات حسب مورد استفاده نمایند، مشمول عدم پذیرش هزینه‌ها و جریمه ۱۰ درصد موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون نخواهند شد.
کلیه اشخاص حقوقی در صورتی که تاکنون شناسه ملی خود را دریافت ننموده باشند می توانند از شماره اقتصادی قدیم (که با عدد ۴۱۱ شروع می شود) استفاده نمایند.

۶) آیا در صورت اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، اجرای ماده ۱۰۴ قانون مالیات‌های مستقیم الزامی است؟

پاسخ- انجام تکلیف در خصوص اجرای دستورالعمل ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم مانع اجرای تکالیف مقرر در ماده ۱۰۴ قانون مالیات‌های مستقیم (و یا بالعکس) نبوده و ارسال اطلاعات مذکور الزامی می باشد و در غیر این صورت مشمول جرائم متعلقه خواهند شد

۷) در قسمت خرید آیا فرم امتناع از خرید داریم؟

پاسخ - خیر، فرم امتناع (پیوست شماره ۲) فقط مخصوص فروش کالا یا خدمات به خریداران می‌باشد که از ارائه شماره اقتصادی خود به فروشنده خودداری نموده اند و توسط فروشنده تکمیل و ارسال می‌گردد.

۸) آیا وزارتخانه‌ها، نهادها، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی دارای شناسه ملی می‌باشند؟

پاسخ - بلی. به کلیه وزارتخانه‌ها، نهادها، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی شناسه ملی تخصیص داده شده و سازمان‌های مذکور می‌توانند به سایت معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور به نشانی WWW.MDHC.ir معاونت نوسازی و تحول اداری بخش اطلاعیه هیأت ماده ۱۶ مراجعه و از طریق رابطین خود نسبت به پیگیری دریافت شناسه ملی خود اقدام و با رابطین خود که اسامی آنها اعلام گردیده تماس برقرار نمایند.

۹) آیا باید حقوق و دستمزد پرداختی به پرسنل بصورت فصلی ارسال گردد؟

پاسخ - در صورتیکه مبلغ پرداختی برای کارکنان و پرسنلی باشد که در فهرست حقوق بگیران قرار دارند در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم الزامی به ارائه مبلغ پرداختی به ایشان نیست و موارد مذکور در زمره مالیات بر حقوق می‌باشد.

۱۰) تکلیف خرید از فروشندگانی که شماره اقتصادی ارائه نمی‌دهند چیست؟

پاسخ - در خصوص خرید به یکی از دو وضعیت ذیل می‌توان اقدام نمود:

الف) در صورتیکه مبلغ هر صورتحساب (فاکتور)، کمتر از ۸,۸۰۰,۰۰۰ ریال باشد (۱۰٪ حد نصاب معاملات کوچک)، لزومی به درج شماره اقتصادی فروشنده بر روی صورتحساب‌های مذکور نمی‌باشد و می‌توان خریدهای مذکور را به صورت تجمیعی و در قسمت "معاملات کمتر از ۱۰٪ مبلغ حدنصاب" در سامانه معاملات فصلی وارد نمود. عدم درج شماره اقتصادی فروشنده بر روی صورتحساب‌های مذکور در شمول جرائم متعلقه نخواهد بود.

ب) در صورتیکه مبلغ صورتحساب هر خرید بالاتر از ۸,۸۰۰,۰۰۰ ریال باشد، می‌باید حتماً معامله مذکور دارای صورتحساب طبق فرم نمونه (۱) پیوست دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم به شماره ۲۴۴۶۸/۲۰۰/ص مورخ ۲۷/۱۰/۹۰ باشد و درج شماره اقتصادی خریدار و فروشنده بر روی صورتحساب‌های صادره الزامی می‌باشد و عدم رعایت آن باعث تعلق جرائم مربوطه خواهد شد.

تذکره: مالیات‌ها و عوارض مندرج در صورتحساب‌های صادره توسط ماشین‌های فروش، به دلیل عدم درج مشخصات خریدار، قابل محاسبه به عنوان اعتبار مالیاتی قابل کسر از مالیات‌های وصول شده و یا استرداد توسط خریدار بر اساس ماده ۱۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود. در موارد خاص خریدار بایستی صورتنساب بر اساس فرم نمونه (۱) پیوست این دستورالعمل از فروشنده اخذ نماید.

۱۱) تکلیف فروش به خریدارانی که کد اقتصادی ارائه نمی‌دهند چیست؟

پاسخ - در خصوص فروش به یکی از سه وضعیت ذیل می‌توان اقدام نمود:

الف) در صورتیکه مبلغ هر صورتحساب (فاکتور) کمتر از ۸,۸۰۰,۰۰۰ ریال باشد (۱۰٪ حد نصاب معاملات کوچک) الزامی به درج شماره اقتصادی خریدار بر روی صورتحساب نمی‌باشد و می‌توان فروش‌های مذکور را به صورت تجمیعی و در قسمت "معاملات"

کمتر از ۱۰٪ مبلغ حد نصاب" در سامانه معاملات فصلی وارد نمود؛ عدم درج شماره اقتصادی خریدار بر روی صورتحسابهای مذکور مشمول جرائم متعلقه نخواهد بود.

ب) در صورتیکه خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند چنانچه فروشنده، مشخصات خریدار و موضوع مورد معامله را ظرف مهلت یک ماه از زمان انجام معامله در فهرست امتناع (پیوست شماره ۲) تکمیل و به اداره امور مالیاتی اعلام نماید، مشمول جریمه تخلف از این بابت نخواهد بود، در غیر این صورت طرفین معامله متضامناً مسئول خواهند بود.

ج) با توجه به اطلاعیه مورخ ۸۷/۶/۲۳ سازمان امور مالیاتی کشور موضوع دستورالعمل صدور صورتحساب فروش کالا و ارائه خدمات، در هنگام صدور صورتحساب توسط ماشین های فروش (POS) مورد استفاده در فروشگاههای عرضه کالا به مصرف کنندگان نهایی، می توان از صورتحساب نمونه شماره (۲) دستورالعمل مذکور استفاده نمود و جمع این گونه معاملات را طی یک سطر در فهرست سه ماهه فروش به شرح "فروش توسط ماشین های فروش (POS)" به صورت تجمیعی درج نمود در این وضعیت درج شماره اقتصادی خریدار بر روی صورتحسابهای صادره الزامی نمی باشد.

۱۲) آیا اطلاعات درج شده در فرم امتناع باید مجدداً در قسمت فروش عنوان شود؟

پاسخ - موارد تکمیل و ارسال شده در فرم امتناع دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم نیازی به تکمیل و ارسال مجدد در فهرست فروش ندارد.

۱۳) موعد مقرر ارسال اطلاعات چه زمانی است و عدم ارسال به موقع مشمول چه جرائمی خواهد شد؟

پاسخ - کلیه اشخاص حقوقی و همچنین اشخاص حقیقی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم، مکلفند فهرست معاملات خود را بصورت فصلی (بر اساس سال شمسی) تا یک ماه پس از پایان هر فصل بصورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان یا در محیط رایانه ای طبق فرم موجود در دستورالعمل به اداره امور مالیاتی ذیربط تحویل نمایند و عدم ارائه فهرست معاملات مشمول جریمه ای معادل ۱٪ مبلغ معاملاتی که فهرست آن ها ارائه نشده خواهد بود.

۱۴) در صورتی که سال مالی شرکت در اواسط یکی از فصول باشد ارسال اطلاعات چگونه انجام می پذیرد؟

پاسخ - چنانچه انتهای سال مالی اشخاص حقوقی در خلال یکی از فصلهای سال شمسی باشد، برای فصل شمسی مذکور دو فهرست معامله تنظیم و ارسال می نمایند، به گونه ای که از ابتدای فصل شمسی تا پایان سال مالی یک فهرست و همچنین از ابتدای سال مالی تا پایان فصل شمسی مذکور نیز یک فهرست جداگانه تسلیم می نمایند.

۱۵) مهندسین ناظر در چه بخش هایی باید ورود اطلاعات نمایند؟

پاسخ - چنانچه کارفرما باشد می بایست اطلاعات قرارداد و اگر پیمانکار باشند، اطلاعات خرید و فروش را ثبت نمایند.

۱۶) آیا عدم استفاده از فرم های پیوست دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹ مکرر موجب بی اعتباری دفاتر می شود؟

پاسخ - بر اساس ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای مستقیم، هرگاه سازمان امور مالیاتی کشور، کاربرد وسایل و روشها و صورت حسابها و فرمهایی را جهت نگهداری حساب برای هر گروه از مؤدیان ضروری تشخیص دهد، مؤدیان مکلف به رعایت آنها می باشند، عدم رعایت موارد مذکور در مورد مؤدیانی که مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند موجب بی اعتباری دفاتر مربوط خواهد بود و در مورد سایر مؤدیان موجب تعلق جریمه ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات منبع مربوط می باشد. همچنین طبق بند ۱۱ ماده ۲۰ آئین نامه اصلاحی مربوط

به روش‌های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک و نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورت‌های مالی موضوع تبصره ۲ ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ قانون مالیات‌های مستقیم (آیین نامه تحریر دفاتر)، در صورتی که مؤدیان مالیاتی حسب مورد از اوراق مخصوص موضوع ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم، استفاده نمایند، موجب رد دفاتر می‌باشد.

نکته: مؤدیانی که برای عرضه و فروش کالا و خدمات، ملزم به استفاده از صورتحساب فروش کالا (پیوست شماره ۱) و یا از صورتحساب‌های صادره توسط ماشین‌های فروش (POS) (نمونه شماره ۲) می‌باشند، در صورتی که دقیقاً از فرمت فرم‌های مذکور، استفاده نمایند، موجب ردی دفاتر خواهد شد و درخصوص سایر فرم‌های ذکر شده (پیوست‌های شماره ۲، ۳، ۴ و ۵) در حال حاضر و تا زمان اعلام سازمان امور مالیاتی کشور، موجب ردی دفاتر نخواهد بود؛ لیکن در صورت عدم ارسال اطلاعات بر اساس موارد مندرج در فرم‌های مذکور و به روش الکترونیکی عنوان شده، به عنوان عدم ارسال اطلاعات محسوب شده و مشمول ۱٪ جریمه خواهد بود.

۱۷) روش صحیح وارد کردن مبالغ در سامانه سیستم اطلاعات مؤدیان چیست؟

پاسخ - مبالغ را بدون جدا کننده، ممیز، اعشار و هرگونه علامت دیگری بین ارقام، وارد نمایید. درخصوص مبالغ برگشتی نیازی به وارد کردن علامت منفی نمی‌باشد.

۱۸) در نرم‌افزار غیر بخط (Offline) دریافت اطلاعات مالیاتی، مسیر فایل اکسس (Access) کجاست؟

پاسخ - آدرس فایل اکسس مؤدی در قسمت بالای پس زمینه برنامه درج شده است. ضمناً پس از پایان عملیات در قسمت پایین رسید نیز آدرس فایل موجود می‌باشد.

۱۹) برای اتصال به سامانه برخط (Online) از چه مرورگری استفاده شود؟

پاسخ - از مرورگر ^۸ Internet Explorer یا بالاتر

۲۰) نحوه ارسال اطلاعات معاملات فصلی چگونه است؟

ارسال اطلاعات به دو روش کلی از طریق سامانه www.tax.gov.ir و یا توسط لوح فشرده (تحویل به ادارات کل ذیربط) انجام می‌شود. بدیهی است ارائه اطلاعات مذکور به روش‌هایی که غیر از موارد عنوان شده و یا خارج از قالب، اعلام گردیده فاقد اعتبار بوده و به منزله عدم ارسال اطلاعات می‌باشد و مشمول جریمه ۱٪ عدم ارسال فهرست می‌گردد.
الف) از طریق سامانه:

دو روش برای ثبت و ارسال اطلاعات معاملات در سامانه پیش بینی شده است:

۱) روش برخط (Online): این روش برای آن دسته از مؤدیانی می‌باشد که در سامانه الکترونیکی ثبت نام مؤدیان، حداقل، مرحله پیش ثبت نام و اعتبارسنجی مربوطه را پشت سر گذاشته و کد کاربری و کلمه عبور مرحله دوم را از طریق پاکت پستی مخصوص مربوطه، دریافت نموده‌اند. پس از تکمیل اطلاعات هر فرد با استفاده از ثبت نهایی، اطلاعات در سیستم ثبت و امکان هیچگونه تغییر یا ورود مجدد نیست.

۲) روش غیر برخط (Offline): مؤدیانی که از سیستم‌های رایانه‌ای خرید و فروش استفاده می‌نمایند، می‌توانند در سامانه اینترنتی سازمان امور مالیاتی، قالب مورد نظر این سازمان را با هماهنگی متخصصین مربوط به ویژه تولیدکنندگان اینگونه نرم‌افزارها به طور مستقیم از سیستم کامپیوتری خود،

دریافت و در قالب مذکور وارد (Import) نمایند، و با استفاده از نرم افزار کنترلی و ارسال اطلاعات با اتصال به شبکه اینترنت، مبادرت به ارسال اطلاعات به طور یکجا نموده و رسید دریافت نمایند.

ب) از طریق لوح فشرده و تحویل به ادارات کل ذیربط:

مؤدیان در این روش می بایست فایل اکسس (Access) تولید شده از نرم افزار غیر برخط (Offline) را توسط لوح فشرده و به همراه چاپ اوراق مربوطه به اداره کل ذیربط تحویل نمایند.

۲۱) شماره اختصاصی اشخاص خارجی را چگونه می توان دریافت کرد؟

پاسخ -

الف) هنگام ثبت سفارش در سایت رسمی وزارت صنعت، معدن و تجارت به نشانی www.sabtaresh.tpo.ir شماره ای به عنوان شناسه (کد) فروشنده دریافت می گردد شماره مذکور به عنوان شناسه اختصاصی اشخاص خارجی بوده و باید در سامانه معاملات سازمان امور مالیاتی در هنگام ارسال اطلاعات واردات درج گردد.

ب) در سایت سازمان امور مالیاتی کشور به نشانی www.tax.gov.ir در بخش استعلام و اخذ کد فراگیر اتباع خارجی امکان دریافت کد فراگیر اتباع خارجی برای اشخاص حقیقی وجود دارد منظور از کد فراگیر اتباع خارجی همان " شماره اختصاصی اشخاص خارجی " است که برای افراد حقیقی بکار می رود.

۲۲) آیا درج شماره اختصاصی اشخاص خارجی که در ایران اقامت و فعالیت ندارند، برای ارسال اطلاعات فروش به اشخاص خارجی ضروری است؟

پاسخ - برای تکمیل معاملات فصلی مربوط به فروش به اشخاص خارجی که در ایران اقامت و فعالیت ندارند از جمله صادرات لزومی به درج شماره اختصاصی اشخاص خارجی نمی باشد ولی باید کلیه اطلاعات مذکور بصورت فصلی ارائه گردد .

۲۳) درج شماره اشخاص خارجی در چه مواردی اجباری است؟

پاسخ - برای ارسال اطلاعات واردات شماره مذکور باید درج شود ولی در هنگام ارسال اطلاعات فروش به طرف معامله خارجی که در ایران اقامت و فعالیت ندارد درج شماره مذکور ضروری نیست.